

महाराष्ट्र शासन
याणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्र.संस्वअ-१००६/प्र.क्र.५७/पापु-१६
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :-२० मे, २००६.

वाचा:- १) या विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक संस्वअ-२०००/प्र.क्र.३५२/पापु-१६ दिनांक २७ जुलै, २०००.
 २) केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाचे पत्र क्रमांक डब्ल्यू-११०१३/४/२०००-सीआरएसपी (पीटी III) दिनांक २९ मार्च, २००६.

प्रस्तावना:

केंद्र शासनाने एप्रिल १९९९ मध्ये ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रमासंदर्भात सुधारित मार्गदर्शक सूचना दिलेल्या आहेत. त्यानुसार एप्रिल २००० पासून ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रमातंतरंत संपूर्ण स्वच्छता अभियान राज्यात राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमामध्ये केंद्र शासनाने सुधारणा केल्या असल्याचे संदर्भ क्रमांक २ येथील पत्रान्वये कळवेले आहे. या सुधारणानुसार राज्यात संपूर्ण स्वच्छता अभियान राबविण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबत खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

शासन परिपत्रक:

केंद्र शासनाने संपूर्ण स्वच्छता अभियानामध्ये केलेल्या सुधारणानुसार राज्यात संपूर्ण स्वच्छता अभियान राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या सुधारीत सूचनानुसार राज्यात राबविण्यात येत असलेल्या संपूर्ण स्वच्छता कार्यक्रमामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत.

१) वैयक्तिक शीघ्रालयाच्या किंमतीत वाढ :- वैयक्तिक शीघ्रालयाच्या दोन्ही नमून्याच्या वाधकगमाच्या किंमतीत सुधारणा केलेला आहेत. त्यापुढे पूर्वीची रु. ६२५/- ची मर्यादा रु. १५००/- पर्यंत व रु. १०००/- ची मर्यादा रु. २०००/- पर्यंत वाढविण्यात आलेली आहे. यामध्ये जोत्यावरील वाधकगमाच्या रु. ६५०/- च्या खाचीचा भमावेश आहे. सदर दोन्ही नमून्याच्या वैयक्तिक शीघ्रालयासाठी अनुदानाचे प्रमाण खालीलप्रमाणे आहे.

Basic Low Cost Unit (BLCU)	दिसला (टक्केवारी)		
	केंद्र	राज्य	लाभधारक
द्रारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी	द्रारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी	द्रारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी	द्रारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी
नमूना १ : रु. १५००/- पर्यंत (Direct Pit)	६० %	२० %	२०%
नमूना २ : रु. १५००/- ते रु. २०००/- (Offset Pit)	३० %	३० %	४०%
रु. २०००/- पेक्षा जास्त	निरंक	निरंक	१००%

वैयक्तिक शीचालय बांधकामासाठी अनुदानाचे केंद्र, राज्य व लाभार्थी हिश्हयाचे प्रमाण पूर्वीप्रमाणेच देवऱ्यात आलेले आहे. वैयक्तिक शीचालयाच्या या सुधारीत अनुदानाचा लाभ दिनांक १ एप्रिल २००६, नंतर बोधलेल्या शीचालयासाठी अनुज्ञेय राहील.

२) शाळा व आंगणवाढी शीचालयाच्या वितीय आकृतीबंधमध्ये सुधारणा :- सर्व शिक्षा अभियानामधील शीचालय कार्यक्रमासारखा वितीय आकृतीबंध लागू करण्यात आला आहे. त्यानुसार केंद्र सरकार व राज्य सरकार याच्या हिश्हयाचे प्रमाणे आता ७०:३० असे राहणार आहे. महाराष्ट्र लाभार्थीच्या १०% हिस्सा यापुढे शाळा व आंगणवाढीमधील शीचालय बांधकामासाठी आवश्यक राहणार नाही. या सुधारीत दरानुसार अनुदान, दिनांक दिनांक १ एप्रिल २००६, नंतर बोधलेल्या शाळा व आंगणवाढी तसेच संरचनामध्ये बोधलेल्या शीचालयासाठी अनुज्ञेय राहील.

३) प्रनकाशन व सांडपाणी व्यवस्थापन :- आता, संपूर्ण स्वच्छता कार्यक्रमाचा एक घटक म्हणून ग्रनकाशन व सांडपाणी व्यवस्थापनासाठी जिल्हाच्या मंजूर प्रकल्प किमतीच्या १०% खर्च अनुज्ञेय राहील. तथापि, यासाठी प्रात्येक जिल्ह्याने प्रथम यासाठीचा सुधारित आराखडा तथार करून केंद्र शासनाची पाठवाया.

४) खोलते भाडवात : खालीला साहित्याच्या उत्पादन व विक्री केंद्र या घटकाखाली प्रत्येक जिल्ह्याला आता रु. ५० लाख रुपया प्रकल्प विमतीच्या ५% (यापेकी जे कमी असेल ते) एवढा निव्वी खोलते भाडवल म्हणून देण्यात येणार आहे. यातून स्वयंसहायता गट आणि सहकारी दुध संस्था इत्यादीच्या सदस्यापैकी यांची परतफेडीची क्षमता आहे अशा सदस्यांना वैयक्तिक शीचालय बांधकामासाठी रु. २०००/- प्रत्येक कर्जे देता येईल. यामध्ये दारिद्र्य रेषेवरील सदस्यांनांनी कर्जे देता येईल. सदर कर्जे १० ते १२ मासिक हाफ्यात परतफेड करण्याच्या अटीवर देण्यात यावे. ही योजना जिल्ह्यात लागू करण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याने याबाबतचा प्रस्ताव तयार करून केंद्र शासनाला पाठवाया.

५) संपूर्ण स्वच्छता कार्यक्रमांतर्गत अनुदानाचे घटकनिहाय सुधारित स्वरूप :- संपूर्ण स्वच्छता अभियानातर्गत रद्दवातीच्या विधिपूर्वक घटकासाठी अनुज्ञेय असलेल्या अनुदानाचे स्वरूप व त्यापैकी केंद्र, राज्य व लाभार्थी हिश्हयाचे प्रमाण सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अ प्रमाणे राहील.

तरीज सुधारणामुळे केंद्र शासनाला पाठविणे आवश्यक असलेले सर्व प्रस्ताव केंद्र शासनाला लवकरता लवकर पाठविण्यात यावेत.

महाराष्ट्राचे राज्यवास्तव याच्या आदेशानुसार व नायाने,

द्यमजीव कुमार
(संजीव कुमार) २३/५/०६
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल महोदयाचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्री याचे प्रधान सचिव.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री याचे सचिव.
- ४) सर्व ना. मंत्री महोदयाचे खाजगी सचिव
- ५) सर्व शा. राज्यमंत्री महोदयाचे खाजगी सचिव

- ६) सर्व संसद सदस्य.
- ७) विधानसभा व विधान परिषदेचे सर्व सदस्य.
- ८) महासंघालाळ, माहिती व जनसंपर्क महासंघालनालय.
- ९) विमार्गीय आयुक्त, सर्व.
- १०) जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती, सर्व.
- ११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
- १२) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत), जिल्हा परिषद, सर्व.
- १३) राज्य रामनवयक, संवाद व क्षमता विकास कक्ष, बेलापूर.
- १४) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) विभिन्न विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

परिशिष्ट - अ

संगुण रद्दकळा अभियानातात विक्री घटकासाठी अनुबोद असलेल्या अनुदानाचे रद्दराय व त्यांची केंद्र, राज्य व लाभाची हितव्याचे प्रमाण

अ. क्र.	बाबू	संगुण सद्व्यवहार आभियान					
		मंजूर प्रकल्पापैकी नेपेम घटकासाठी राखून केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	लाभार्थी हिस्सा	राज्य हिस्सा	राज्य हिस्सा	लाभार्थी हिस्सा
१	लोकशिक्षण (IEC) प्राथमिक सर्वेक्षण इतयादी पर्यायी वितरण व्यवस्था उत्पादन केंद्रे, यिक्की केंद्रे)	१५% पर्यंत ५% पर्यंत (कमाल क. ३५ लाख प्रति जिल्हा आणि अतिरीक्षत क. ५० लाख खेळते भाडवल APL गुंडुचाना कर्त्ते देपयाताठी)	८०%	२०%	२०%	०	०
२	अ) दारिद्र्य रेप्रेखालील तसेच झपग लाभार्थीसाठी वैयक्तिक शौचालये ब) सार्वजनिक शौचालये	सर्व समावेशक बाबीसाठी आवश्यक असणारा प्रत्यक्ष निधी	६०%	३०%	३०%	२०%	२०%
३	दारिद्र्य रेप्रेखालील लाभार्थी साठी वैयक्तिक शौचालये	निरंक	०	०	०	१००	१००
४	शालेय व अगणयाठी सहस्रव्यात बांधवायाची स्वच्छतागृहे (बाधिकाम व पूरक सेवा)	तर्द राजावैष्णव बाबीसाठी आवश्यक असणारा प्रत्यक्ष निधी	७०%	३०%	३०%	०	०
५	प्रशासकीय खर्च, प्रशिक्षण, आख्यायना विषयक खर्च, देखभाल दुरुस्तीवरील खर्च	५% पेक्षा कमी	८०%	२०%	२०%	०	०
६	घनकचरा/ सांडपाणी चवस्थापत्र (भाडवले किमती)	६०%	२०%	२०%	२०%	२०%	२०%
७		१०% पर्यंत					